عکس: میثم دهقانی

بررسی مشکلات صنعت مرغ در میزگرد خراسان

خسارت‌های سنگین مرغ‌داری‌ها نتیجه بی‌برنامگی دولت برای صادرات

مرغ این روزها یکی از ارزان‌ترین و پرمصرف‌ترین اقلام غذایی در ایران است با این حال این ماده غذایی هر از گاهی محل مناقشات اقتصادی و سیاسی می‌شود از یک سو نهادهای متولی در دولت مثل جهاد کشاورزی، سازمان صنعت، معدن و تجارت و ستاد تنظیم بازار سعی می‌کنند تا این کالای اصلی در سفره‌های ایرانی را با پایین‌ترین نرخ ممکن به مشتریان عرضه کنند و از سوی دیگر مرغ‌داران از ضرر و زیان خود به دلیل افت شدید قیمت‌ها می‌گویند.

■ مرغ‌داران از نوسانات قیمت مرغ در بازار گلایه دارند

تولید کنندگان اگر چه با این دیدگاه و مشی مردمی که قیمت مرغ باید منصفانه باشد مخالفتی ندارند اما بر این باورند که منطقی نیست کالایی را که مدعی هستند نرخ تمام شده‌اش شش هزار و ۵۰۰ تومان است در بازار به قیمت چهار هزار و ۵۰۰ تومان به فروش برسانند. موضوعی که اگر چه ظاهرا خیلی ساده به نظر می‌رسد اما به اندازه سادگی‌اش بدون راه‌حل رها شده و همین چند هفته گذشته برای چندمین بار باعث تجمع و اعتراض مرغ‌داران شده است. با این حال روزنامه خراسان در میزگردی با حضور زاهد پیشه، نایب رئیس اتحادیه صادر کنندگان و وارد کنندگان، محمد یعقوبی تولید کننده و صادر کننده مرغ، امیر سیدی نایب رئیس انجمن صنفی مرغ‌داران مشهد، سعید سلطانی تولید کننده مرغ گوشتی و دبیر انجمن صنفی مرغ‌داران مشهد، محسن جمشیدی رئیس هیئت مدیره انجمن تولید کنندگان مرغ گوشتی خراسان و علیزاده موسوی از فعالان عرصه صادرات این موضوع را به بحث گذاشت. هر چند در این نشست از مدیران سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی نیز برای حضور دعوت به عمل آمده بود اما به دلیل حضور در نمایشگاه شیلات در استان فارس در این میزگرد حضور نیافتند.

محمد یعقوبی

مرغ ما بهترین کیفیت را دارد اما فضا برای رقابت صادراتی با دیگر رقبا فراهم نیست

وی با بیان این که افزایش سرانه مصرف نیز برعهده دولت بوده است تصریح می‌کند: بر اساس همین سرانه‌ای که مقرر بوده تا افزایش یابد دولت پروانه تولید، مجوز احداث مرغ‌داری و سهمیه جوجه‌ریزی را تعیین کرده است اما نتوانسته همسو با تولید کننده که به وظیفه خود عمل کرده است زیرساخت‌های مصرف و صادرات را فراهم کند. حالا سوال این جاست که چرا باید زیان این کم‌کاری متوجه تولید کننده شود.

خراسان: مسئولان می‌گویند عامل اصلی نوسانات قیمت مرغ، تخلف برخی مرغ‌داری‌ها در میزان جوجه‌ریزی است در این میان چه کسی یا نهادی بر این فرآیند نظارت دارد؟ مگر اتحادیه‌ها توسط خود مرغ‌داران اداره نمی‌شود؟

این تولید کننده مرغ می‌گوید: گاهی مرغ داران نیز در میزان جوجه‌ریزی تخلف می‌کنند و در حالی که بر اساس دستور العمل‌های عرضه و تقاضا سهمیه استان برای جوجه‌ریزی شش میلیون جوجه است. البته صدور این مجوز هم بر عهده اتحادیه مرغ‌داران و جهاد کشاورزی است. اما گاهی در پایان ماه آمار به ۸/۵ میلیون جوجه‌ریزی می‌رسد. با این تخلف باید برخورد شود و کسی منکر آن نیست نظام قانون دام‌پروری هم همین را تکلیف می‌کند، حتی تکلیف می‌کند مرغ تولیدی از جوجه‌ریزی مازادیا تولید شده توسط واحد تولیدی فاقد مجوز معدوم شود اما تا کنون این کار را کرده‌ایم؟ موضوع این است که چه کسی باید با این تخلف برخورد کند.

■ شرکت پشتیبانی امور دام دقیقا چه کسی را پشتیبانی می‌کند؟

جمشیدی می‌افزاید: وقتی شرکت پشتیبانی امور دام می‌داند قیمت تولید یک کیلو مرغ زنده چهار هزار و ۶۰۰ تومان، قیمت گوشت مرغ بین شش هزار و ۵۰۰ تومان تا هفت هزار و ۵۰۰ تومان است چرا این شرکت مرغ را از تولید کننده شش هزار و ۵۰۰ تومان می‌خرد و برای نگهداری آن دو هزار و ۵۰۰ تومان هم هزینه می‌کند و آن را با قیمت چهار هزار و ۵۰۰ تومان آن هم با چک شش ماهه در اختیار توزیع کنندگان عمده می‌گذارد تا وارد بازار کنند؟ این اخلال در بازار نیست؟ شرکت پشتیبانی امور دام دقیقا چه کسی را پشتیبانی می‌کند؟ در حالی که این شرکت هم در زمان خرید مرغ و هم در زمان عرضه آن در بازار به مرغ‌دار زیان می‌زند. در مقاطعی هم که وارد بازار می‌شود تا مرغ مازاد را جمع کند با فشار واسطه‌ها باز هم مرغ را زیر فی از مرغ‌دار می‌خرد. حال آن که اصلا نباید شرکت پشتیبانی امور دام برای جمع کردن مرغ‌های مازاد سراغ واسطه‌ها برود و بهتر است برای این کار مستقیم با مرغ‌دار وارد معامله شود. وی با بیان این که مرغ‌دار از این وضعیت به ستوه آمده است تاکید کرد: نگهداری مرغ تا یک زمان معینی توجیه اقتصادی دارد. مرغ‌دار نمی‌تواند مرغش را نگه دارد تا به قیمت بفروشد این نگهداری تلفات و هزینه مازاد نگهداری مثل خوراک و... دارد برای همین مرغ‌دار مجبور است به هر شکلی و با هر قیمتی مرغش را بفروشد. گاهی این فروش با فشار واسطه‌ها ۲۰۰ تومان زیر فی و چک ۹۰ روزه میسر می‌شود. چکی که ممکن است سر موعد هم نقد نشود. با این وضعیت قضاوت کنید مرغ‌دار چگونه می‌خواهد سرپا بماند، از طرف دیگر به جای حمایت، نهادهای بازرسی مرغ‌دار را گران فروش خطاب می‌کنند.

■ یک صنعت و چند متولی

در ادامه این نشست سلطانی دبیر انجمن صنفی مرغ داران مشهد با انتقاد از معلوم نبودن متولی واقعی صنعت مرغ در کشور می‌گوید: متاسفانه مرغ داری بلاتکلیف است. پیش از سال ۸۸ زیر نظر جهاد کشاورزی بود بعد زیر نظر سازمان صنعت، معدن و تجارت رفت اما باز با اجرای طرح انتزاع وظایف و اختیارات بخش کشاورزی از وزارت صنعت، معدن و تجارت و الحاق آن به وزارت جهاد کشاورزی بخشی از این صنعت به جهاد کشاورزی منتقل شد و بخشی همچنان تحت نظارت سازمان صنعت و معدن و تجارت ماند. برای همین در فروش مرغ در ایام نوروز سازمان صنعت، معدن و تجارت بدون این که نقشی در تولید و اطلاعی از نرخ تمام شده داشته باشد از مرغ داران به علت گران فروشی شکایت کرد. از سوی دیگر هم متاسفانه متولی واقعی مرغ داری یعنی سازمان جهاد کشاورزی در این زمینه ضعیف عمل کرد و نتوانست با همان اختیارات ناقص از مادفاعی بکند. در واقع در صنعت مرغ داری و البته بسیاری دیگر از صنایع متولیان مختلفی مثل اتحادیه‌ها انجمن‌های صنفی و سازمان‌ها و نهادها و وزارت خانه‌های مختلف دولتی وجود دارند در حالی که فقط یک محصول تولید می‌شود یک محل تولید و یک بازار مصرف دارد. چرا باید برای تولید این محصول در جهاد کشاورزی تصمیم گیری شود و برای مصرف آن در سازمان صنعت، معدن و تجارت؟ آیا واقعا این همه متولی لازم است؟

خراسان: چطور می‌شود برای یک صنعت این همه متولی پیش‌بینی کرد؟ با وجود همه این‌ها طبیعی است نوعی سرگردانی و نبود نظارت دقیق به وجود می‌آید.

محسن جمشیدی

مگر می‌شود تولید کننده را مجبور کنیم تا کالای خود را زیر قیمت تمام شده بفروشد

محسن جمشیدی، رئیس هیئت مدیره انجمن تولید کنندگان مرغ گوشتی خراسان می‌گوید: به دنبال اعتراض تولید کنندگان مرغ برخی اظهار نظرهای غیر اصولی از سوی برخی مسئولان در رسانه‌ها منعکس شده است که در اکثر آن‌ها مرغ‌داران مقصر اصلی نوسانات غیر منطقی و زیان‌آور قیمت مرغ معرفی شده‌اند در حالی که این افراد خودشان در مقام تظلم خواهی قرار دارند. در واقع به جای حل مسئله برخی سعی کرده‌اند تا صورت مسئله را نادیده بگیرند در حالی که موضوع کاملا روشن است و سوال واضح و مشخص ما از متولی صنعت مرغ این است که قیمت تولید یک کیلو مرغ زنده چقدر تمام می‌شود و یک مرغ دار چقدر مجاز است به عنوان سود روی قیمت تمام شده بکشد؟ وی اضافه می‌کند: همین مسئولان و دستگاه‌های نظارتی که با شعار حمایت از مصرف کننده در کشور به میدان می‌آیند کجاهستند تا از تولید کننده هم حمایت کنند. مگر می‌شود از تولید کننده هم انتظار تولید کیفی و کمی مناسب داشته باشیم و هم او را مجبور کنیم تا کالای خود را زیر قیمت تمام شده بفروشد؟ وی تصریح می‌کند: خود آقایان اعلام کرده‌اند مرغ با قیمت چهار هزار و ۲۰۰ تومان هیچ سودی ندارد در حالی که قیمت تمام شده تولید یک کیلو مرغ زنده چهار هزار و ۶۰۰ تومان است. با این حال در همین شهر مشهد و حتی کشور برخی با یک دامپینگ (ارزان فروشی) سعی می‌کنند در این بازار اخلال ایجاد کنند و قطعا زیان این اخلال نصیب سایر تولید کنندگان می‌شود و همه سرمایه‌شان در مدت کوتاهی دود خواهد شد. این در حالی است که دنیا از تولید کننده خود حمایت می‌کند و نمی‌گذارد زیانی به او وارد شود.

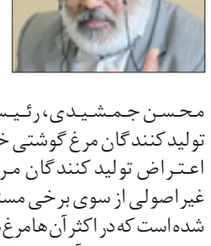

سعید سلطانی

مرغ داران به وظیفه خودشان عمل کردند دولت نه!

اما سعید سلطانی تولید کننده مرغ و دبیر انجمن صنفی مرغ داران مشهد نیز با تایید گفته‌های جمشیدی می‌گوید: در چشم‌انداز ۲۰ ساله‌ای که برای ماترسیم کرده‌اند میزان تولید مرغ مشخص و معین شده است ما نیز به عنوان تولید کننده هم اکنون به وظیفه خودمان بر اساس همان چشم انداز عمل کرده‌ایم در حالی که این چشم انداز نگاه صادراتی هم به محصول مرغ داشته است، متاسفانه دولت نتوانسته تا کنون زیرساخت‌های مناسب برای این موضوع را فراهم کند تا بخشی از تولید مازاد بر نیاز روز بازار به منظور جلوگیری از زیان صادر شود. همه این‌ها در حالی است که از سوی دیگر سرانه مصرف متناسب با چشم‌انداز پیش‌بینی شده بالا نرفته است و اتفاقا روز به روز پایین‌تر می‌آید. در حالی که امروز باید سرانه مصرف هر ایرانی در سال به ۲۷ کیلوگرم می‌رسید طبق آمار رسمی حدود ۱۹ کیلوگرم است، اگر چه آمار واقعی حکایت از ۱۷ کیلوگرم دارد.

■ تشکل‌ها نتوانستند انتظارات را برآورده کنند

محمد یعقوبی تولید کننده و صادر کننده مرغ نیز درباره فعالیت موازی تشکل‌های مختلف در صنعت مرغ داری می‌گوید: من این موضوع را بارها از دست اندر کاران پرسیده‌ام و پاسخ این است که تشکل‌ها نتوانستند انتظارات را برآورده کنند برای همین مرغ‌دار تصمیم گرفته و یک انجمن جدید را تشکیل داده است. در واقع هیچ کس به فکر اصلاح نقاط ضعف نبوده و برای پیشبرد کارهایش ترجیح داده است تا یک تشکل جدید ایجاد کند. برای همین امروز با تشکل‌های متعددی روبه‌رو هستیم که شاید عملا هیچ کدام کاری از پیش نمی‌برند.

جمشیدی رئیس هیئت مدیره انجمن تولید کنندگان مرغ گوشتی خراسان رضوی نیز در این باره می‌گوید: من بر این باورم که مشکل صنعت مرغ داری وجود متولیان مختلف نیست چرا که متولی اصلی صنایع دولت است و اتفاقا سیاست گذاری‌های نادرست دولت و نبود برنامه‌ریزی درست و منسجم است که باعث می‌شود انجمن ملی طیور، تشکیلات هماهنگی مرغ‌داران ایران، اتحادیه مرغ‌داران گوشتی، انجمن تولید کنندگان مرغ گوشتی، انجمن مرغ داران ایران، انجمن صنفی تولید کنندگان و مرغ داران در مراکز تشکیل شود و برای همه آن‌ها شعباتی در مراکز استان‌ها شکل گیرد.

وی با بیان این که تشکیل همه این تشکل‌ها در راستای حمایت از تولید کننده‌ها بوده که با تشویق دولت سرمایه خود را در جهت تحقق سیاست‌های ملی و اهداف برنامه پنجم در تولید مرغ صرف کرده‌اند می‌گوید: تولید کننده امروز کشور را در زمینه تولید مرغ به خود کفایی رسانده است حالا چه کسی باید از من حمایت کند جز همین تشکل‌هایی که دولت درست کرده است، در حالی که اکنون این تشکل‌ها را دولت به جان هم انداخته است و هر وقت هم مشکلی پیش می‌آید یا آن را گردن همین تشکل‌ها می‌اندازد یا تولید کننده را مقصر جلوه می‌دهد.

امیر سیدی

قانون هست، نظارت نیست. هر کسی به خود اجازه می‌دهد با این صنعت بازی کند

همچنین امیر سیدی نایب رئیس انجمن صنفی مرغ داران مشهد در این باره می‌گوید: این که از نبود قوانین گلایه کنیم یا بگوییم این همه تشکل و انجمن صنفی چه نقشی در تولید و عرضه مرغ دارند درست نیست. واقعیت این است که در کشور قوانین را مجلس تصویب می‌کند، دولت اجرا می‌کند و در نهایت یک قوه قهریه مثل نیروی انتظامی هست تا با تخلفات برخورد کند اما در صنعت ما با وجود همه قوانین تصویب شده و به رغم این که بسیاری از واحدها در راستای همان قوانین فعالیت می‌کنند، آن نیروی انتظامی که برای اجرا نشدن قوانین توسط برخی متخلفین نظارت و برخورد کند وجود ندارد.

■ ۴ رکن تولید مرغ

وی اضافه می‌کند: الان افرادی در بازار اخلال ایجاد می‌کنند اما چون ما قوانین نظارتی کافی و مطلوبی نداریم هر کسی به خودش اجازه می‌دهد با این صنعت بزرگ بازی کند. به هر حال مسئول و متولی امر مرغ‌داری، وزارت جهاد کشاورزی است که نمایندگی دولت را بر عهده دارد در مجموع هم تولید مرغ از پنج رکن، مرغ اجداد، مرغ مادر، کارخانه‌های دام، مرغ داری‌های گوشتی و کشتارگاه تشکیل می‌شود که هم اکنون به جز «مرغ اجداد» که تولید و عرضه آن در اختیار دولت است چهار رکن دیگر کاملا ورشکسته هستند.

سیدی تصریح می‌کند: سیاست‌گذاری طی دو سال گذشته باعث شد تا فعالان این عرصه مرغ تولیدی خود را ۲۵۰۰ تومان زیر قیمت به دست مصرف کننده برسانند که بر اساس برآوردهای ما از میزان مصرف طی این سال‌ها صنعت مرغ داری حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان بابت این ارزان فروشی از دست داده است و دقیقا همین رقم هم اکنون در صنعت مرغ داری کم است. وی با بیان این که این تصور اشتباه دو سال است که ادامه دارد و کسی نیز جلوی آن را نمی‌گیرد اضافه می‌کند: طبق نظر وزارت جهاد کشاورزی قیمت تمام شده مرغ هفت هزار و ۵۰۰ تومان است در حالی که عملکرد چند ساله اخیر باعث شده مردم تصور کنند مرغ کیلویی پنج هزار تومان گران است. اگر واقعا قرار است این روند ادامه پیدا کند قطعا صنعت مرغ داری از بین می‌رود. لااقل اگر مبنا عرضه مرغ با قیمت زیر هفت هزار و ۵۰۰ تومان است باید فکری به حال تولید کننده کرد.

■ ابزارهای قانونی را به خودمان واگذار کنید

وی اضافه می‌کند: به مرغ دار فشار می‌آورند که نباید مرغ تولیدی‌اش از دو کیلو و نیم بیشتر باشد حالا کسی نمی‌گوید اگر کسی این مرغ را از ما نخرید و وزنش در اثر ماندگاری بیشتر شد تکلیف چیست؟ وقتی هم به جهاد کشاورزی معترض می‌شویم می‌گویند که اتحادیه و تشکل‌ها مقصر هستند در حالی که تمام اهرم‌ها دست خودشان است و به راحتی می‌توانند این مشکلات را کنترل کنند. اگر نمی‌توانند همه آن ابزارهای قانونی را به خودمان واگذار کنند آن وقت ما تضمین می‌دهیم مردم دچار کمبود مرغ نشوند.

■ دو سال خانمان سوز

سیدی یادآور می‌شود: دو سال است طبق نقشه راه و سیاست دولت مرغ تولید کرده‌ایم در حالی که در این دو سال زندگی و سرمایه مرغ‌داران از بین رفته است و نمی‌دانیم چرا وارد تخانه ورود پیدا نمی‌کند. این خسارت دو ساله را چگونه می‌خواهند محاسبه کنند؟ نایب رئیس انجمن صنفی مرغ‌داران مشهد این موضوع را نیز می‌گوید که در حالی ستاد تنظیم بازار برای کنترل قیمت مرغ و کاهش آن از کیلویی هشت هزار تومان به حدود چهار هزار تومان این میزان ما به التفاوت را در قالب یارانه به واسطه‌ها پرداخت می‌کنند که می‌توانند همین مبلغ را به عنوان یارانه به تولید اختصاص دهند تا قیمت تمام شده کاهش یابد. در همین باره جمشیدی تاکید می‌کند مرغ دار نمی‌خواهد مرغش را گران بفروشد اما منطقی هم نیست ارزان‌تر از قیمت تمام شده به مردم بدهد برای همین دولت بیاید به جای این که برای مصرف یارانه بدهد همان را به تولید واگذار کند تا قیمت تمام شده کاهش یابد. این کار هم از روش‌های مختلف میسر می‌شود. وقتی که ۷۰ درصد قیمت تمام شده محصول تولیدی ما قیمت نهاده‌هایی مثل ذرت، سویا و مکمل‌های غذایی است و ۳۰ درصد دیگر مربوط به قیمت جوجه و هزینه‌هایی مثل سوخت و آب برق و... دولت می‌تواند در کاهش این هزینه‌ها نقش داشته باشد.

■ ۸ میلیون نفر اشتغال در صنعت مرغ داری

اما سیدی تولید کننده مرغ می‌گوید: در صنعت مرغ داری هشت میلیون نفر یعنی حدود بیش از ۱۰ درصد جمعیت کشور در زنجیره تولید فعالیت می‌کنند و اگر از این صنعت حمایت نشود، طبیعتا نرخ بیکاری تا حد زیادی افزایش می‌یابد. سیدی تصریح می‌کند: متاسفانه دستگاه‌های نظارتی و حمایتی زمانی افزایش قیمت را از همان نرخ مصوب مشاهده می‌کنند و از اهرم‌هایی مثل برخورد تعزیراتی و اعمال جریمه‌های سنگین با این افزایش قیمت‌ها مقابله می‌کنند اما کافی است بازار و مازاد تولید باعث کاهش قیمت مرغ از همان نرخ مصوب شود بعد هیچ کس به حمایت از تولید کننده برنمی‌خیزد اگر قانون داریم همان طور که گران فروشی خلاف است ارزان فروشی هم که به اخلال در بازار می‌انجامد باید خلاف تلقی شود. این ارزان فروشی بی‌علت نیست الان می‌توانم ۱۰۰ نفر را اسم ببرم که همین ارزان فروش‌ها مقطعی مالش را برداشته‌اند و برده‌اند و پولش را نداده‌اند.

خراسان: چرا با این که خود شما به عنوان فعالان عرصه مرغ داری از وجود چنین مشکلی اطلاع دارید و به طور طبیعی اخلال گران بازار را می‌شناسید با آن‌ها برخورد نمی‌کنید؟ نقش اتحادیه‌های مختلف فعال در صنعت مرغ داری چیست؟

علیزاده

چیزی از صادرات باقی نمانده است

تولید کننده و صادر کننده مرغ هم می‌گوید: من هم با ارزان فروشی مرغ مواجه بوده‌ام. یک بار برخی مرغ‌داران تماس گرفتند که در یکی از بازارهای عمده فروشی سطح شهر مرغ تولیدی شمار از زیر قیمت توزیع می‌کنند، وقتی مراجعه کردم دیدم مسئول فروشگاه برای جذب مشتری و به فروش رساندن دیگر کالاهایش مرغ را با تخفیف و زیر قیمت عرضه می‌کند و ما به التفاوت آن را به مرغ فروش داده است. این اتفاق در قصابی‌ها هم می‌افتد. مرغ را کنار گوشت بی‌کیفیت و چرخ کرده مخلوط برای جذب مشتری زیر قیمت عرضه می‌کنند. اصلا کار مرغ فروشی باید از گوشت فروشی جدا باشد. وی اضافه می‌کند: حتی برخی فروشگاه‌های معتبر شهر نیز یکی از مراکز ایجاد اخلال در قیمت کالاها هست. با من تماس می‌گیرند یکی از توزیع کنندگان مرغ شش را ۴۰۰ تومان زیر فی مرغ شما می‌دهد اگر شما حاضری این نرخ را پایین‌تر بیاوری مرغ مورد نیاز من را از شما بخریم! این‌ها عملا از جیب مرغ دار می‌رود و ضررش را از جیب مرغ‌دار برمی‌دارند. وی اضافه می‌کند: شرکت پشتیبانی امور دام مرغ را کیلویی شش هزار و ۵۰۰ تومان از مادخریداری و برای یک سال نگهداری این مرغ در سردخانه کیلویی هزار تومان هزینه کرده است. اگر برای این شش هزار و ۵۰۰ تومان که سرمایه دولتی بند شده است هزار تومان سود پیش‌بینی کنیم قیمت نهایی این مرغ می‌شود هشت هزار و ۵۰۰ تومان اما باز هم اجازه فروش و عرضه آن را نمی‌دهند حتی ما آمادگی داریم تا این مرغ را صادر کنیم اما می‌گویند این مرغ تا زمانی که یک ماه تا تاریخ انقضایش مانده است باید در سردخانه نگهداری شود. وقتی این اتفاق می‌افتد و بازار به این مرغ احتیاجی پیدا نمی‌کند ما را مجبور می‌کنند تا آن‌ها را برایشان به هر قیمتی بفروشیم. اگر این کار را نکنیم مثل دفعه قبل ۱۵۰۰ تن مرغ فاسد می‌شود و سر از کارخانه‌های تولید کنسرو در می‌آورد. ما هم مجبور می‌شویم این مرغ را به مصرف کنندگان بزرگ مثل رستوران‌ها ارزان بفروشیم آن‌ها نیز از خرید مرغ گرم در بازار بی‌نیاز می‌شوند یا بازار به سمت ارزان فروشی رقابتی می‌رود و در این میان مرغ دار زیان کننده قطعی است.

■ ۷۰۰ میلیارد تومان دور ریخته شد

وی اضافه می‌کند: حالا حساب کنید با همین اعداد و ارقام سال گذشته ۱۵۰ هزار تن مرغ را به قیمت چهار هزار و ۵۰۰ تومان پشتیبانی امور دام خریداری و ذخیره کرده است حدود ۷۰۰ میلیارد تومان می‌شود و ما این مبلغ را دور ریخته‌ایم و نه تنها کمکی به مرغ‌دار نمی‌کند بلکه به زیان چرخه مصرف تمام می‌شود. سیدی نیز اضافه می‌کند: مردم این ارزان فروشی مرغ منجمد را دلیل بی‌کیفیتی آن می‌دانند در حالی که این مرغ بی‌کیفیت نیست حتی برخی توزیع کنندگان برای حل این مسئله دوباره مرغ یخ زده را گرم و وارد بازار می‌کنند. یعقوبی تصریح می‌کند: هم اکنون شرکت پشتیبانی امور دام کشور هفت هزار میلیارد تومان کسری بودجه دارند و نمی‌خواهند امسال خرید تضمینی مرغ داشته باشند. ما هم موافقیم چون این دخالت بیشتر به زیان مرغ‌دار تمام می‌شود. اما می‌خواهیم حداقل کمکی که نمی‌توانند بکنند همان امکاناتی که مثل سردخانه و... در اختیارشان قرار دارد به مرغ داران و صادر کنندگان مرغ بدهند تا از آن‌ها در کنترل بازار و تداوم صادرات استفاده کنند.

■ دنبال راهکار باشیم

یعقوبی اما معتقد است باید به مشکلات صنعت مرغ داری از دیدگاه بالاتری نگاه کنیم و دنبال راهکار باشیم. وی در این باره می‌افزاید: به جای این که بیاییم جلوی مرغ داری‌ها را برای تولید بگیریم من اعتقاد دارم می‌شود این قابلیت را در صادرات استفاده کرد. کشوری مثل ترکیه چه کرده است؟ الان ترکیه مرغ تولید و به کشورهای دیگر صادر می‌کند حتی مرغ ترکیه در کشورهای دیگر ارزان‌تر از خود آن کشور است وقتی دلیل را جویا شدیم صاحب یکی از زنجیره‌های بزرگ تولید مرغ در ترکیه گفت صنعت مرغ داری باید کار کند تا اشتغال زایی در کشور ایجاد شود. گفتیم چرا اینقدر ارزان می‌فروشید؟ گفت این یک قرارداد دیپلماتیک است. دولت ما گفته است به جای این که مرغ تولید را انبار بکنیم آن را به کشورهای دیگر ارزان صادر کنیم. دولت این ما به التفاوت را به ما می‌دهد در قبالش هم صنعت تعطیل نمی‌شود هم بیکاری ایجاد نمی‌شود و هم در قبالش از آن کشور امتیازاتی می‌گیرد. آیا ما این کار را انجام می‌دهیم. با این شرایط فضای رقابت برای ما در بازارهای جهانی وجود خواهد داشت؟ ما در بازار عراق سال گذشته ۷۰ هزار تن مرغ صادر کردیم که از این ۷۰ هزار تن شش هزار تن را من صادر کردم همه‌اش ضرر شد و خسارت دادیم.

زاهد پیشه

تولید موفق نباشد، صادرات موفق نیست

اما علیزاده صادر کننده مرغ نیز می‌گوید: این که می‌گوییم صادرات یکی از راه‌هاست درست است اما واقعیت این است که دیگر صادراتی باقی نمانده و مرغ‌دار ما اصلا قادر نیست مرغ صادراتی با وزن یک کیلو و ۲۰۰ گرم تولید کند. وی اضافه می‌کند مشکل از ادغام وزارت بازرگانی با صنعت و معدن و تجارت شروع شد و کار صادرات و وارداتی که قبلا در قالب یک وزارتخانه در کشور و یک اداره کل در استان‌ها پیگیری می‌شد حالا در یک اتاق محدود شده است که هم صادرات مرغ را انجام می‌دهد هم آهن و خودرو و... علیزاده اضافه کرد: در زمان دولت قبل یک عده ویژه‌خوار در وزارت صنعت و بازرگانی حضور داشتند که بعد از ادغام وزارتخانه‌ها اختیارات لازم در حوزه صادرات برخی محصولات را به جهاد کشاورزی منتقل کردند حالا اگر صادر کننده بخواهد یک کیلو تخم مرغ صادر کند باید ۵۰ میلیون تومان ودیعه نزد اتحادیه سراسری مرغ داران میهن بگذارد چرا باید این کار انجام شود؟ نفع چه کسانی در میان است؟ من باید کالای صادراتی خودم را با هزینه ۱۰ برابری حمل و نقل در ایران به کشورهای دیگر صادر کنم در حالی که این هزینه‌های صادراتی در بسیاری کشورهای دیگر حل شده است.

■ مالیات را با سودش می‌گیرند اما جایزه صادراتی نمی‌دهند

این صادر کننده مرغ تاکید می‌کند: در دولت قبل برای صادر کنندگان جایزه صادراتی تعیین کردند صادر کننده هم بر همین اساس به مقصد صادراتی خود تخفیف داد حالا تنها صادر کنندگان استان از سال ۸۹ حدود ۹ میلیارد تومان بابت جایزه صادراتی طلبکارند و وزیر صنعت فعلی می‌گوید بروید از هر کسی که این وعده را به شما داده بگیرید. این چه قانونی است که اگر من بدهی مالیاتی داشته باشم آن را به سودش از من می‌گیرند اما اگر بابت جایزه صادراتی طلبکار باشم کسی پاسخم را نمی‌دهد!

■ تولید موفق نباشد، صادرات موفق نیست

«زاهد پیشه» نایب رئیس اتحادیه صادر کنندگان و وارد کنندگان خراسان رضوی نیز می‌گوید: تا زمانی که تولید داخلی ما موفق نباشد صادرات موفق نمی‌شود. این هم کاملا همدیگر است. با وضع موجود که تولید کننده ناراضی است و توان تولید ندارد، از صادر کننده نیز حمایتی نمی‌شود ما در هیچ جای دنیا حتی عراق نمی‌توانیم رقابت صادراتی داشته باشیم. به من می‌گویند تخم مرغ صادر کن. ۱۰ تا کامیون تخم مرغ را بسته بندی می‌کنم و می‌برم سر مرز عراق. آن جا می‌گویند هنوز برای ما نامه‌ای نیامده است کالای من که قرار است ۱۰ روز در گمرک بماند چه بلایی سرش می‌آید! برای همین برمی‌گردم قیمت تخم مرغ را آن قدر پایین می‌آورم تا حداقل یک پنجم سرمایه‌ام را برگردانم. بعد می‌گویند کیفیت کار ایرانی‌ها بد است. در حالی که ما حمایت نمی‌شویم. وی اضافه می‌کند: بابت این حمایت نکردن بسیاری از بازارهای صادراتی ما از بین رفته است ما در عراق افغانستان و آسیای میانه الان جایی نداریم، این آمار هم که از افزایش صادرات خبر می‌دهد به دلایلی واقعی نیست. من سال ۹۲ حدود ۸۰ واگن صادرات داشتم سال ۹۳ به ۲۰ واگن هم نرسید، مرغ و تخم مرغ ما هم که با توجه به گرانی قیمت قابل صادرات نیست، بازار مرغ و تخم مرغ ما را کشورهای دیگر با ارزان فروشی از ما گرفته‌اند. صادر کنندگان با همین وضعیت که پیش می‌رود سرمایه‌هایشان را از این حوزه بیرون می‌کشند.

■ در بخش صادرات بزرگ‌ترین مشکل ما حمایت دولت است

محمد یعقوبی صادر کننده مرغ نیز تاکید می‌کند: در بخش صادرات بزرگ‌ترین مشکل ما حمایت دولت است. یک مسئولی به جای حمایت مصاحبه می‌کند مرغ ما کیفیت ندارد. چرا چنین حرفی را می‌زند که وارد کننده مرغ ایرانی از سر میز قرارداد بلند شود. من ۹ هزار تن از همین مرغ تولیدی مرغ داری‌های کشور را صادر کرده‌ام. مرغ ما قابلیت رقابت دارد. تولید کننده ما بهترین تولید کننده است و تولیدش بهترین کیفیت را دارد. اما فضا برای رقابت صادراتی با دیگر رقبا فراهم نیست. وی اضافه می‌کند: در کشورهایی مثل ترکیه ۸۰ درصد تولیداتشان را که قرار است در کشور مصرف شود با همان قیمت واقعی می‌فروشند و برای صادرات آن ۲۰ درصد دیگر به تولید کننده داخلی یارانه می‌دهند تا صادرات شکل بگیرد چرخ صنعت و اشتغال بچرخد و آن ۲۰ درصد مازاد سر بار تولید کننده هم نباشد.

پاسخ مقام مسئول

پاسخ رئیس سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی به گلایه‌های فعالان صنعت مرغ داری

رستم‌زاده - با وجود این که مسئولان جهاد کشاورزی در میزگرد بررسی مشکلات صنعت مرغ حضور نیافتند وطی ۱۳ روز گذشته نیز پاسخگوی تماس‌های مکرر خبرنگار خراسان نبودند و حتی سوالات فکس شده نیز بدون جواب ماند اما باز هم برای یک طرفه نشدن گزارش توانستیم نظر رئیس سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی را داشته باشیم. وی با بیان این که می‌پذیریم قیمت فعلی مرغ نرخ مناسبی برای تولید کننده نیست گفت: در این میان تولید کنندگان باید کمک کنند تا بازار با افزایش عرضه مواجه نشود. مجتبی مزروعی با بیان این مطلب یادآور شد: دولت طی دو سال گذشته تمام تلاش خود را کرد تا هزینه‌های تولید و در پی آن قیمت تمام شده تولید مرغ کاهش یابد چرا که بعد از هدفمندی یارانه‌ها هزینه‌های تولید به شدت افزایش یافته بود و متاسفانه تولید کننده‌ها نیز موفق نشدند به لحاظ تامین نقدینگی خود را به سطحی برسانند که جواب گوی این هزینه‌ها باشند. از سوی دیگر با این افزایش هزینه‌ها و افزایش قیمت‌ها، بدنه جامعه نیز نتوانست از عهده خرید مرغ برآید و در نتیجه سرانه مصرف تا حد زیادی پایین آمد. وی اضافه کرد: به طور طبیعی اولین زیان کاهش سرانه مصرف متوجه تولید کننده خواهد بود. اگر چه کاهش سرانه مصرف به لحاظ تامین نیاز غذایی به زیان مردم نیز است. برای همین دولت تلاش کرد تا با کاهش قیمت مرغ میزان مصرف را افزایش دهد تا هم مردم و هم تولید کنندگان توأمان از این موقعیت بهره‌مند شوند. با این حال رئیس سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی تاکید می‌کند: طی دو سال گذشته قیمت دلار در بازار رشد سه برابری داشته اما قیمت نهاده‌های خوراکی مثل ذرت کاهش ۵۰۰ تومانی را در هر کیلو تجربه کرده است. ضمن این که گاهی اوقات مثل سال گذشته ۱۵۰ هزار تن جو به قیمت ۷۲۰ تومان بین مرغ‌داران توزیع شده است. در سایر نهاده‌ها مثل سویا و کنجاله نیز طی سال گذشته این محصولات با قیمتی پایین تر و به صورت پرداخت شش ماهه و بدون سود در اختیار مرغ‌داران قرار گرفته است تا قیمت تمام شده تولید کاهش یابد. وی تصریح می‌کند: در واقع برخلاف تصور و ادعای برخی، دولت تمام تلاش خود را برای حمایت از مرغ‌دار انجام داده است.

■ کاهش هزینه‌های تولید و افزایش جوجه‌ریزی

مجتبی مزروعی تاکید کرد: بخش زیادی از مشکلات موجود در صنعت مرغ به دلیل جوجه‌ریزی زیاد است. در حالی که در گذشته میانگین جوجه‌ریزی ۶ شش میلیون قطعه بوده است حالا همین کاهش هزینه‌های تولید میانگین جوجه‌ریزی استان را به حدود هشت میلیون قطعه رسانده است در حالی که این میزان برای اوج مصرف پیش بینی شده است. وی با بیان این که بارها از مرغداران درخواست کرده‌ایم بیشتر از میزان ذکر شده در مجوز‌ها اقدام به جوجه‌ریزی نکنند اما متاسفانه هنوز هم با چنین تخلفاتی روبه‌رو هستیم. دلیل این تخلف هم همین کاهش هزینه‌های تولید است چرا که از یک سو تولید کننده جوجه یک روزه را با چک مدت دار به مصرف کننده می‌فروشد و از طرف دیگر مانیز برای حمایت از تولید، نهاده خوراکی را با یارانه و به صورت پرداخت شش ماهه در اختیار مرغدار قرار می‌دهیم.

■ بر خرد با جوجه‌ریزی مازاد هم بر عهده اتحادیه‌هاست

این مقام مسئول تصریح